

0.6

öğütü

26.4.2003

Sanat

CUM

Orhan Kemal hakkında her şey

AYDINLIK GERÇEKÇİ
Türk edebiyatının önemli adı **Orhan Kemal** üzerine merak ettiğiniz her şeyi, kafanızdaki bütün soruların cevabını **Mehmet Narlı**'nın yazdığı **Orhan Kemal'in Romanları** kitabında bulabilirsiniz.

15 Eylül 1914'te Adana'nın Ceyhan İlçesi'nde doğan **Orhan Kemal**'in asıl adı **Mehmet Raşit**'tir. İlk öykülerinde **Orhan Raşit** adını kullanır, adını **Orhan Kemal** olarak değiştiren kişiler **Ömer Faruk Toprak** ile **Hüsamettin Bozok**'tur.

Birçok okur, **Orhan Kemal**'in öykülerini, romanlarını okumuştur. Onun genel çizgileriyle yaşamını da bilir.

Onun gibi büyük edebiyatçıların yaşamlarını ve eserlerini sık sık okumak gerekir. **Mehmet Narlı**'nın kitabındaki ayrıntılı yaşamı, Türkiye'de bir yazarın hayatının, bugün güleceğimiz gerçeklerle karartıldığının utandırıcı satırlarıdır.

Adana Yılları (1914-1950), İstanbul Yılları (1950-1970) bir yazarın hayatı ile eseri arasındaki paralellikleri izlemenizi sağlayacaktır.

Orhan Kemal'in otobiyografik romanlarını okurken, bunların birer belge olduğunu, bire bir işlendiğini iddia edemeyiz. **Mehmet Narlı**, bunu sanmanın ne kadar yanlışlara yol açtığını bize örneklerle göstermektedir.

Bedelli askerlikten terhis olmayı beklerken, beş yıla mahkûm edilmek, yazarın yol ayrımı böyle başlar.

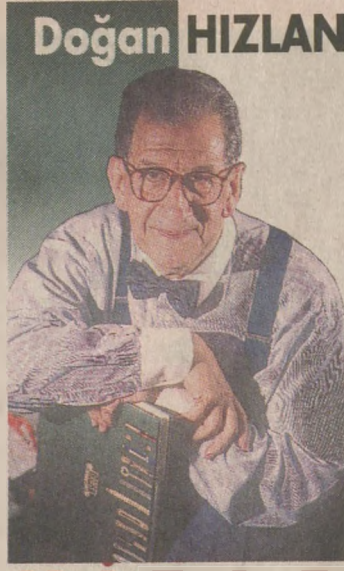
Mahkemelere düştüğünde, bugün komik gelen sorulara, iddia makamının söylediklerine verdiği yanıt, gerçekçi edebiyat için günümüzde de geçerli bir gerekçe:

"Hikâye kitabın mahkemeye verilmişti. Hâkim, iddia makamına uyararak konularımı neden hep fakir fukaradan, işçilerden aldığımı; Türkiye'de varlıklı insanların, iyi yaşayanların olup olmadığını sormuştu. İlk bakışta evet, çok doğru bir soru. Neden hep bu insanların yoksulluğunu ele alıyorum? O zaman hâkime: Ben gerçekçi yazarım. En iyi bildiğim konuları alırım. Varlıklı yurttaşların yaşayışlarını bilmiyorum, nasıl yaşadıklarından haberim yok, demiş ve beraat etmiştim."

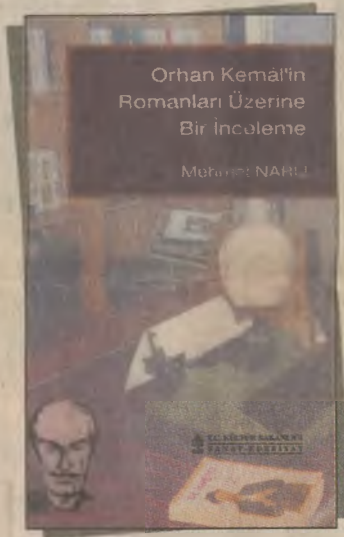
Narlı, **Orhan Kemal**'in, **Kemal Tahir**'in romanları için söylediği; onun romanları karamsardır, sevgisizdir, yargısından yola çıkıp eleştirmesini kabul etmez.

Otobiyografik romanlarından, onun hayatının panoramasını öğrenmek mümkündür.

Romancının çizgisinde bana göre de, **Baba Evi**, **Avare Yıllar**, **Cemile**, **Dünya Evi** önemli romanlarıdır.

K İ T A P
dhizlan@hurriyet.com.tr

Orhan Kemal'in Romanları Üzerine Bir İnceleme
Mehmet Narlı
Kültür Bakanlığı Yayınları

Narlı'ya göre, **Arkadaş Işıkları**'nda otobiyografik öğeler bulunsa da, yaşamıyla bire bir örtüşmez.

Her roman üzerine verilen bilgi, yorum, inceleme, onun değişik dönemlerdeki kişilere bakışını sergiler. Hepsisi de tanıklığın edebiyatıdır.

Siz de bir okur olarak **Orhan Kemal**'in romanları üzerine elbette bir düşünceye sahipsiniz. Ancak **Narlı**'nın **Orhan Kemal'in Romanları Üzerine Bir İnceleme**'si romancı hakkında yapılmış başka incelemelerin, yazılmış eleştirilerin ışığında size daha derinlemesine yorumlar yapabileceğinizi sağlayacak yorum malzemesi getiriyor. **Narlı**'nın incelemesinin

İstanbul'da Küçük ve Yoksul İnsanların Dünyası (Popüler Roman Sularında) bölümü, yazarlık çizgisindeki bazı aksaklıkları yazıya getirmiştir.

Suçlu, Serseri Milyoner, Devlet Kuşu, Gâvurun Kızı, Küçücük, El Kızı, Gurbet Kuşları, Sokakların Çocuğu, Bir Filiz Vardı, Yalancı Dünya, Evlerden Biri, Sokaklardan Bir Kız, Kötü Yol için, hepsini kapsayan şu yargıya varmış:

"**Orhan Kemal**, bu romanlarında **İstanbul'un** yoksul mahallelerinde yaşayan, fabrikalarda çalışan, Anadolu'nun çeşitli yerlerinden ekmek parası için koşup gelen, kötü yola sürüklenen, yoksulluktan kurtulmak için, her türlü yola başvuran insanların anlatır. Sokaklarda başıboş yetişen çocukların dünyasına uzanır. Fakat bu geniş tematika alana rağmen, bu romanların teknik ve estetik yapısı, önceki bölümlerde ele aldığımız romanlara göre zayıftır.

Çünkü bu romanlarındaki popüler gaye, estetik gayeden daha fazladır."

Orhan Kemal'in mekân, insan duyarlığına aşağıdaki konuşma açılımı getirmektedir:

"**İstanbul'un** sadece, denizi, göğü, Beyoğlu'su, içkisi, motoru ve sandalı olamaz. **İstanbul'u** derinlemesine, yoksul semtler, çalışan irili ufaklı insanlarıyla, koşullarıyla, acılarıyla bilmek, tanımak demektir. Yoksa birtakım peyzajlardan öteye geçmemiş, realiteyi değil de, kendi tasvirlerini edebiyat sanmış kişilerin iddalarına boş ver."

Hiç kuşkusuz, bugün de **İstanbul'un** kenar mahallelerinde, bugünkü tanımla varoşlarında **Orhan Kemal**'in roman kahramanları yaşamaktadır, onun tazeligi, okunurluğu da buradan gelir.

O semtler de, o semtlerde oturanların kaderi de değişmemiştir.

Mizâhi Romanlar (Tiplerin Dünyası) da **Orhan Kemal**'i okuyanlara onun mizah yanını, iyimser yaklaşımını, en nefret ettiği tipe bile mizahın bağışlanırlık kattığını iyice farkedeceklerdir.

Mehmet Narlı'nın incelemesi, kitaplığınızda bulunsun.

Orhan Kemal'i okurken mutlaka bu incelemeye bakmak gereği duyacaksınız.

DOĞAN HIZLAN'IN SEÇTİKLERİ

Kanadalı Bir Gelinin Türkiye Notları	Hughette Eyuboğlu	İş
Memo	Kemal Bilbaşar	Can
Modernlik ve Müphemlik	Zygmunt Bauman	Ayrıntı
Düşünce ve Tartışma Özgürlüğü Üstüne	John Stuart Mill	K Kitaplığı
Bu Yalnızlık Benim	Metin Eloğlu	YKY

Taha Toros Arşivi

* 0 0 1 5 1 6 0 9 3 0 0 6 *